

Академічна доброчесність: Від теорії до культури якості

Практичний посібник для адміністраторів,
викладачів та студентів закладів вищої освіти

Сформовано за матеріалами законодавства і методичних рекомендацій щодо впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову сфери України

Для викладачів

- Об'єктивне оцінювання результатів навчання
- Надання достовірної інформації про методики
- Контроль за дотриманням доброчесності здобувачами

ДОВІРА

Сукупність етичних принципів та правил для забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

Для студентів

- Самостійне виконання навчальних завдань
- Надання достовірної інформації про власну діяльність
- Коректне посилання на джерела інформації

Порушення доброчесності руйнують довіру в академічному середовищі

Академічний плагіат:

Привласнення результатів або текстів інших авторів.

Самоплагіат:

Повторне оприлюднення власних наукових результатів як нових.

Фабрикація:

Вигадування даних чи фактів для досліджень.

Фальсифікація:

Свідома зміна чи модифікація вже наявних даних.

Списування:

Використання недозволених зовнішніх джерел під час оцінювання.

Обман:

Надання завідомо неправдивої інформації про власну діяльність.

Хабарництво:

Отримання чи надання благ для неправомірної переваги.

Необ'єктивне оцінювання:

Свідоме завищення або заниження оцінки.

Де закінчується запозичення і починається плагіат?

Як писати

Власний текст

Написаний вами самостійно.

Вимога: Не потребує додаткових позначень.

Дослівна цитата

Точне запозичення тексту.

Вимога: Обов'язкові «лапки» та посилання на джерело.

Перефразування

Власна думка на основі джерела.

Вимога: Обов'язкова зміна граматичної структури речень + посилання.

Увага: Неналежне цитування!

Заміна окремих слів на синоніми (без зміни структури) вважається плагіатом навіть за наявності посилання.

Аутсорсинг завдань небезпечніший за звичайний плагіат

- **Свідомий намір обдурити:** На відміну від помилок цитування, це навмисне шахрайство.
- **Програми не працюють:** Антиплагіатне ПЗ не виявляє оригінальні тексти, написані на замовлення.

Світовий досвід боротьби:

Світовий досвід боротьби:

- **Нова Зеландія:** Штраф до 10 тис. доларів за надання послуг.
- **Австралія:** До 2 років позбавлення волі для організаторів.

Ефективна політика доброчесності спирається на п'ять стовпів

Етичний кодекс має бути робочим компасом, а не формальністю

ТАК:

- Залучати студентів до розробки документа.
- Мати більшість студентів у комісіях щодо студентських порушень.
- Деталізувати процедури апеляції та захисту прав.

НІ:

- Сліпо копіювати текст Закону «Про освіту» без адаптації.
- Використовувати кодекс як інструмент адміністративного тиску.
- Приховувати рішення етичних комісій від спільноти.

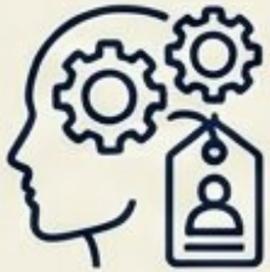
Нереалістичні вимоги до студентів провокують нечесну поведінку

- Написання 1 сторінки якісного академічного тексту потребує до 10 годин роботи (пошук, аналіз, експеримент, письмо).
- Дипломна робота на 30 сторінок = мінімум 300 годин роботи (10 кредитів ЄКТС).

Якщо силабус вимагає 120 сторінок тексту, чи відображає це 40 кредитів ЄКТС у навчальному плані? Зменшення обсягу підвищує якість та знижує ризик плагіату.

Як створити завдання, які неможливо списати чи замовити

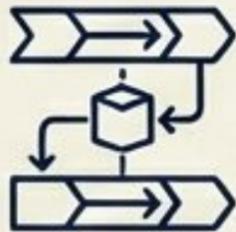
Персоналізація: Прив'язуйте теми до особистого досвіду студента або локального контексту.

Аудиторний захист: Застосовуйте усні презентації, міні-дебати та захист робіт.

Фокус на мисленні: Завдання мають вимагати аналізу та синтезу, а не простого відтворення інформації.

Поетапність: Розділіть велику роботу на етапи з обов'язковою перевіркою чорнових варіантів.

Оригінальні матеріали: Пов'язуйте завдання з унікальними лекційними матеріалами курсу, яких немає в інтернеті.

Студентів не можна карати за те, чого їх не навчили

До академічної статті

4. Оформлення:
Правильне цитування та створення бібліографії.

3. Трансформація:
Коректне перефразування думок власними словами.

2. Робота з текстом:
Виділення головного, створення нотаток.

1. Пошук:
Вміння обирати та критично оцінювати надійні джерела.

Від шкільного реферату

Курс з основ академічного письма має бути обов'язковим елементом адаптації студентів на першому курсі.

Чому викладачі фіксують лише один відсоток порушень?

Процедура повідомлення про порушення має бути простою, анонімною та захищеною від конфлікту інтересів.

Покарання недостатньо — головною метою залишається навчання

Формувальні заходи (Навчання)

- Неформальне обговорення, рефлексивне есе, проходження курсу з доброчесності, повторне виконання завдання.

Каральні заходи (Санкції)

- Нульова оцінка за курс, позбавлення стипендії, відрахування.

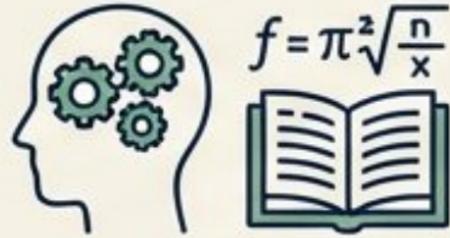
**«Слід відповідати на недоброчесність у спосіб, що обмежує обман і водночас підтримує навчання студентів.» (Т. Бертрам Галлант).
Відрахування — це виняткова міра для систематичних порушень.**

Захист кваліфікаційних робіт потребує багаторівневого контролю

Крок 1: Програмна перевірка.

ПЗ знаходить збіги текстів, але це лише інструмент, а не вирок.

Крок 2: Експертний аналіз.

Людина відрізняє плагіат від загальновідомих фактів, коректних цитат та збігів формул.

Крок 3: Зовнішнє рецензування.

Залучення незалежних експертів для оцінки реальної новизни та практичної цінності роботи.

Допустимий відсоток академічного плагіату у дипломних та дисертаційних роботах дорівнює нулю.

Як університет дізнається, що його політика політика працює?

КРІ 1: Анонімні опитування.

Регулярний (щорічний) моніторинг реального досвіду студентів та викладачів.

КРІ 2: Аудит силабусів.

Перевірка наявності правил доброчесності та реалістичного навантаження у програмах курсів.

КРІ 3: Прозорість реагування.

Публікація щорічного звіту про кількість виявлених порушень та вжиті заходи (деперсоналізовано).

«Якщо політика академічної доброчесності не переглядалася за останні три роки, це гарантує, що вона є застарілою.» (Jude Carroll).

Творити — значить скорочувати: шлях до якісного середовища

«Творити — значить, скорочувати.» (Йоганн Вольфганг фон Ґете).
Справжня наука вимагає осмислення, а не штучного обсягу.

- Прозорі та справедливі правила

- Якісне викладання та менторство

- Формувальне реагування на помилки

AcademIQ

Сформовано за матеріалами законодавства і методичних рекомендацій щодо впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову сфери України